

Izhaja

vsak četrtek, ako je ta dan praznik, dan poprej.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu „Mira“ v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inzerate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIRA

Velja:

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravištvu „Mira“ v Celovec,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XXV.

V Celovcu, 26. aprila 1906.

Štev. 17.

Ali so c. kr. šolske oblasti služabnice vsenemške stranke?

Šmihel pri Pliberku, dné 20. aprila.

Za veliko noč napravil nam je c. kr. deželni šolski svet neprijetno presenečenje: Občinsko zastopstvo in krajni šolski svet sta izvedela slučajno, da se je za šmihelsko šolo določil nov definitivni učni načrt, ki se kaže kot ena stopinja naprej na poti prisilnega ponemčevanja slovenskih otrok. In to se drzne c. kr. deželni šolski svet ukreniti za občino, ki je skoraj enoglasno glasovala za slovenskega kandidata pri zadnjih državnozborskih volitvah.

Vsled te vesti vznemirjen terjal je krajni šolski svet, naj mu okrajni šolski svet upošlje novi učni načrt, in dobil ga je dne 10. aprila.

Jedro tega učnega načrta je:

I. razred, 2. oddelek: Vorführung der Laute und deren Zeichen in deutscher Schreib- und Druckschrift. Systematisch geordnete Sprachübungen im Anschlusse an den in slovenischer Sprache behandelten Anschauungsstoff behufs Einführung in die deutsche Sprache — vsega načrta tukaj razpravljati pač ni prostora.

II. razred: 1. oddelek: Vorführung der Laute und deren Zeichen in deutscher Schreib- und Druckschrift. — 2. oddelek: Lehrbuch für österreichische allgemeine Volksschulen von Zeynek (nemški sevé). — Systematisch geordnete Anschauungs- und Sprachübungen behufs Einführung in die deutsche Sprache. Orthografische Übungen mit besonderer Rücksicht auf die Lautlehre, Silbentrennung, Dehnung, Schärfung, Grossschreibung, Begriff des Satzes, Kenntnis der Haupt-, Eigenschafts-, Zeit- und persönlichen Fürwörter, Geschlecht und Zahl der Hauptwörter; die drei Hauptzeiten; Person und Zahl des Zeitwortes. Neben der schriftlichen Behandlung des grammatischen Stoffes planmässig geleitete Übungen im Ab- und Niederschreiben leichter im Anschauungsunterrichte gewonnener Sätze. — 2. oddelek: Fortgesetzte orthografische Übungen. Wiedergabe behandelter Lesestücke; kurze und leichte Beschreibungen, Erzählungen, leichte Briefe. Slovenische Sprache als Unterrichtsgegenstand (à 3 Stunden wöchentlich).

III. razred: Unterrichtssprache — deutsch.

Bistvo tega famoznega ukaza je, da nemščina prodre iz tretjega razreda v drugega. Kjer se je do zdaj otrokom še puščal naravni razvoj, naj odslej ves uk stremi le za enim smotrom: da se otroci kolikor mogoče odtuje maternemu jeziku. In ne samo v drugi razred, nemščina prodre tudi že v prvega!

In vse to se je hotelo vtihotapiti! Vtihatilo se je res v globasniško šolo. Občine so terjale pred leti v teh krajih popolnoma slovenskih šol, a zdaj polagoma si je šolska oblast izmislila kaj takega!

Dne 18. aprila bila je v ti zadevi deputacija pri c. kr. deželnem šolskem nadzorniku. Ko je deputacija izražala svojo nevoljo, da se učni načrt predeluje, ne da bi občina in ne da bi krajni šolski svet za to vedel, menil je gosp. deželni šolski nadzornik, da ima krajni šolski svet le „beratend“-glas, ne pa odločevati. „Beratend“ — torej je postavno, da se mora šolski svet vsaj vprašati: Zato protestujemo proti samooblastnemu postopanju, ki popolnoma prezira ljudstvo! Eden izmed kmetov je g. deželnemu šolskemu nadzorniku odgovoril, imajo li še kmetije koj pravico, šole plačevati?

Čuditi se moramo, kako da g. Palla kot večš šolnik ne sprevidi pogubnih vplivov tistih šolskih načrtov, ki jih morebiti diktira narodno nasprotstvo, ne pa zdrava pedagogika. Ali gospod šolski nadzornik ne sprevidi, da mora imeti ljudska šola drug namen, višji namen, učiti deco potrebnega na podlagi materinščine, da se ne sme omejiti takorekoč izključno na neko mehanično blebetanje tujega jezika.

Kmetje, posestniki! Kaj neki mislite, bi storili Nemci, če bi jim kak urad usilil slovensko

šolo? Polom bi nastal, in nikdo bi v tako šolo ne hotel poslati otroka. Čas je, da tudi vi začnete odločno nastopati; pokažite, da ste vi plačevalci, in kdor plačuje, ta naročuje!

Žalostna je prikazen, da se na Koroškem uklanja vse volji nekaterih vsenemških mogotcev, a prišel bo čas, da dozori tudi to žito! Prišel bo plačilni dan.

V drugem razredu obeta ta načrt opisovanja, povesti, pisma v nemškem jeziku! Mar to ni gorostasno! Nam so razmere znane in lahko rečemo, da otroci, ki so obiskovali osem let popolnoma nemške šole, izvzemši nekaterih najbolj nadarjenih, ne znajo poštenega pisma napisati, in ortografije naj se bog usmili.

To ni pedagogika; obžalujemo, da moramo tako govoriti s šolskim nadzornikom. Ljudstvo hoče zdravih šol. Kdor razmere pozna, ve, da so ravno tisti kraji, kjer je šolstvo bilo do zdaj vsaj deloma naravi primerno, najbolj izobraženi, da ima ljudstvo veselje do uka, do izobrazbe. Zakaj pa hoče šolska oblast še to, kar je do zdaj se dobrega ohranilo, zatreti in potrapiti še tisto peščico inteligentnih otrok, ki smo jih doslej imeli?

Ljudstvo na noge! Branimo se sile!

Ekscelenca Feliks baron Pino-Friedenthal †

(Dopis iz Velikovca.)

Na veliko soboto dne 14. aprila t. l. preminul je po kratkem bolehanju, v 80. letu svoje starosti, na tukajšnjem svojem posestvu, na gradu Kohlhof, visokorodni gospod ekscelenca Feliks baron Pino-Friedenthal, c. in kr. pravi tajni svetnik in komornik, bivši c. kr. ministr, imejitelj devetih visokih redov, med drugimi reda železne krone I. razreda, velikega križa Fran Josipovega reda, ruskega reda sv. Ane in francoskega reda častne legije. Visokorodni pokojnik je bil plemenitaš v pravem pomenu besede, skrajno pravicoljuben in dobrotljiv; on je bil poleg grofa Taffeja glavni zastopnik one struje, ki si je enakopravnost vseh avstrijskih narodov zapisala na svojo zastavo. Vsled tega je bil pokojni baron pri nemško-liberalnih mogotcih najbolj sovražen dostojanstvenik. Kar pa pravi nemški rek: „Viel Feind — viel Ehr“, to velja sosebno o preblagem pokojniku. Ravno strupeni napadi njegovih protivnikov so najsičajnejši dokaz, da je preblagi pokojnik svoje mesto v javnosti do celega izpolnil. Vsi pravi avstrijski domoljubi, sosebno mi Slovani, mu bomo ohranili vedno hvaležen spomin. Nam koroškim Slovincem je bil pokojnik do zadnjega svojega izdiha posebno iskren prijatelj in vnet zagovornik, radi tega naj služijo te kratke vrstice kot skromno priznanje hvaležnosti.

Pokojni baron se je kot potomec patricijske družine, ki se je pred 200 leti iz Lombardije na Laškem preselila na Štajarsko, rodil dne 15. oktobra 1826 na Dunaju. Dovršivši srednje in visoke šole stopil je l. 1849 v državno službo in je služboval dalje časa v lombardo-benečanskih pokrajinah na Laškem, kjer je končno zavzemal visoko dostojanstvo pokrajnega delegata v Bellunu. Ko je Avstrija obe imenovani pokrajini zgubila, postal je baron Pino l. 1868 namestniški svetnik in vodja okrajn. glavarstva v Gorici. Pri tej priliki je dal napraviti pri c. kr. uradih v Gorici trijezične nemško-laško-slovenske napise in kot vladni komisar je prvokrat pozdravil goriški deželni zbor tudi v slovenskem jeziku, kar je vzbudilo posebno pozornost. L. 1870 postal je deželni predsednik v Bukovini, kjer si je hipoma srca deželanov pridobil in bil voljen v državni zbor. Vlado je opozoril na veliko število slovanskega, t. j. rusinskega prebivalstva v tej deželi. L. 1874 postal je namestnik v Trstu. Kako visoko je cenil slovensko-hrvatski narod njegovo požrtvovalno delovanje, priča dejstvo, da so ga slovenske občine Sežana, Nabrežina, Naklo, Dutovlje, Kanal, Rihenberg in Kastav imenovala častnim občanom.

L. 1879 postal je baron Pino namestnik na Zgornjem Avstrijskem. Za časa njegovega vladanja je pri volitvah veliko posestvo prešlo iz rok ustavovercev na konservativno stranko. Dne 14. prosinca 1881 bil je baron Pino poklican kot trgovinski minister v Taffejevo ministrstvo. V vseh svojih službah se je pokojni baron izkazal kot toplega prijatelja ljudstva, ali kot trgovinski minister je izvrševal nad vse plodovito delovanje. Vsled pravične rešitve rekurza pri volitvah v trgovske zbornice na Češkem, in sicer v Pragi, Budjevecih in Plznu, so vse zbornice prišle v češke roke. S pomočjo konservativne večine v državnem zboru se je spremenil obrtni red, vpeljal se je dokaz usposobljenosti za obrtnijo, krošnjarstvo se je omejilo. Posebno zaslugo si je baron Pino pridobil z vpeljavo enajsturnega delavnega dneva in poštne hranilnice. Pri splošnih volitvah v državni zbor bil je baron Pino dne 2. junija 1885 v velikovško-celovškem okraju izvoljen kot prvi državni poslanec koroških Slovincov. Nepopisno veselje je vsled tega zavladalo po vsem Slovenskem. O priliki organizacije poštne hranilnega urada začetkom l. 1886 je prišel baron Pino v nasprotstvo s svojimi ministrskimi kolegi. Pri napadih v parlamentu ga le-ti niso branili in po hudih napadih nemške opozicije v vprašanju podržavljenja severnočeških železnic mu ni preostajalo drugega kakor dati ostavko, katero je Njegovo Veličanstvo priznava je njegove zasluge sprejelo. Toda kmalu potem je bil baron Pino drugokrat imenovan deželnim predsednikom v Bukovini. Dne 3. maja 1886 se je posebna deputacija deseterih slovenskih volilnih mož iz Podjunske doline poklonila svojemu državnemu poslancu na gradu Kohlhof, mu izročila zaupnico, katero je od vseh 111 volilnih mož podpisalo 108, in ga prosila, naj bi državnozborskega mandata ne odložil, kar je gospod baron tudi obljubil. Ali ker je, kakor že omenjeno, kmalu nato bil imenovan deželnim predsednikom v daljni Bukovini, ni mogel lahko državnozborski mandat izvrševati in je končno istega odložil. V Bukovini je baron Pino zares uspešno deloval do leta 1890. Ali ker je vsled nesrečnega padca iz voza zgubil čedalje bolj pogled, tako da je končno popolnoma oslepel, stopil je imenovanega leta v stalni pokoj in odslej vedno živel na mirnem in lepo ležečem tukajšnjem svojem posestvu. Dasi slep, se je vendar vedno živo zanimal za javno življenje. Pokojni gospod baron je bil vzoren katoličan, leto za letom je o veliki noči očitno sprejemal sv. zakramente, posebno ginljivo je to storil na smrtni postelji. Bil je do skrajnosti dobrotljiv do revežev; ne da se popisati, koliko prosilec je vsled svojega vpliva pripomogel do raznih služb.

Ko je bival na svoji grajščini pri Velikovcu, je bilo pri njem po vrsti šest slovenskih visokosolcev lektorjev, katerim je bil pravi oče. Vedno je sprejemal le Slovence. V njegovi hiši je bilo vse polno slovenskih listov in slovenskih knjig, z živim zanimanjem je sledil vsemu našemu razvitku ter se veselil vsakega našega napredka. Prevajal je tudi slovenske pesmi na nemško. Kako je bil vnet za Slovence, se je pokazalo tudi v tem, da je pri volitvah vedno volil s Slovinci. Ko je prišel kot politični uradnik med Slovence, se je hitro priučil našemu jeziku popolnoma ter bil od takrat naprej naš iskren prijatelj. Naši „Narodni šoli“ je bil vedno požrtvovalen dobrotnik in podpornik. Vkljub visoki starosti je bil pokojnik primeroma zdrav, ali v letošnji zimi jel je vidno pojemati. Pogreb visokorodnega pokojnika se je velikonočni torek izvršil nad vse sijajno. Udeležilo se ga je razun bližnjih sorodnikov kot zastopnik ministrstva eksk. grof Auersperg, vodja trgovskega ministrstva, deželni predsednik baron Hein, dvorni svetnik baron Mylius, vladna svetnika Kreuter in Mayrhofer, okrajni glavarji Myrbach, Rainer, Klebel in baron Ott, uradniki velikovških uradov, knez Rosenberga in mnogo zastopnikov plemstva, velikovško veteransko društvo z zastavo, Velikovška požarna bramba, otroci naše „Narodne šole“ pod vodstvom častitih šolskih sester in obilno ljudstva iz mesta in oko-

lice. Došlo je 28 prekrasnih vencev iz svežih cvetlic, med drugimi tudi od ministrskega sveta, od namestništva v Lincu in od deželne vlade v Črnovicah, in nebroj brzojavnih in pismenih izrazov sožalja. Pokopan je bil preblagi gospod baron na novem pokopališču v Št. Rupertu v grobu, katerega si je že lani izvolil. Ko sem obiskal drugi dan njegov grob, zapazil sem ob njem polno čebelic, ki so iskale medu v cvetlicah krasnih vencev. Da, to je duh njegovih dobrih del! Pokoj duši preblagega pokojnika, slava njegovemu spominu!

K našemu glasilu.

Oglejmo si danes malo naš „Mir“. Zelo sem se čudil, ko sem slišal, da se je „Miru“ predbacivalo na občnem zboru političnega društva, da je liberalen. Lastnik duhovnik in zraven pa se bolj kočljive članke cenzurira od zanesljive strani — kdo naj potem to razume? Po mojem mnenju je vendar lepše in boljše, da pove „Mir“ odkritosrčno misli, katere goji ogromna večina narodnih Slovencev in naročnikov, ki so vsi dobri katoličani, kakor da bi se kdo zatekal v liste izven dežele, bodisi te ali one barve, in tam debelo napadal in mešal naše razmere. Perimo svoje perilo doma. Posebno članek po katoliškem shodu na Dunaju so odobraval v našem kraju vsi, ki so bili na shodu in jih poznamo kot dobre, poštene Slovence-katoličane. Naj se napravi vse-slovenski katoliški shod.

Ako se kdo pritožuje, da je črtal urednik „Mira“ pridopisih kako besedo, ni to najhujša nesreča, morda včasih celo umestno. Kaj pa, ako črta drugim dopise? Mi nismo sebični in tega ne zamerimo.

Res je bil „Mir“ ob času Haderlapa dobro pisan, ali imel je tudi sodelavcev in vprašam, ali je kdo tisti čas pod Haderlapom zapazil, da se vleče „Mir“ zmirom bolj na eno stran in zanemarljivo narodni boj? In je bilo takrat čitati kdaj: Krščansko socijalno društvo itd. Kje so potem nekrščanska društva? Iz takih izrazov mora dobiti vsak Slovenec, ki ne pozna razmer, vtis, da sta med koroškimi Slovenci dve stranki, in taka politika je sposobna, vzgajati umetno dve stranki, česar nas Bog obvari. Tega pod Haderlapom ni bilo.

„Mir“ nam bipo mojem mnenju še bolj ugajal, ako bi bila nam odprta v obče zmerna in našim razmeram primerna polemika in kritika v vsakem oziru političnega obzorja. „Mir“ ima dolžnost vzgajati narodno in politično naše kmetstvo ljudstvo. Narodnega kmeta brez politične vzgoje si pa misliti ne morem. Da se obdrži naše narodno kmetstvo ljudstvo zvesto katoliški veri, zato se je vendar vedno skrbelo, in nobeden narodnjak ne bode in tudi ne sme delati v drugem zmislu, ako nečemo sami sebe oškodovati. Po mojem mnenju vera med koroškimi Slovenci tudi še ni bila toliko v nevarnosti, kakor pa naša narodnost. Kdor je nemčur, tega za narodnost ne bodeš zlahka pridobil, med tem ko pa je marsikateri izmed njih sam za-se še dober katoličan. Vendar bi pa rad še omenil, da je nas Slovencev na Koroškem čez 100.000, in mislim, da ni mogoče, da bi bili vsi enega čuta, enega mišljenja. Ene bodeš pridobil na ta, druge na drug način, zato je mora vedeti vsakdo v kraju, kjer deluje, kako nastopati, ne da bi žalil koga v njegovem verskem prepričanju. Ni mogoče delovati po eni šablono, ravno kakor ne delati črevljev po enem kopitu.

Z ozirom na razmere cele slovenske Koroške naj hodi „Mir“ srednjo pot in ugajal bode vsakemu, ako ni nestrpnež. Urejevano naj bode naše glasilu ne samo krščansko, ampak tudi v strogo narodnem duhu, in da prinaša kolikor mogoče dobrih, narodno navdušujočih člankov, iz katerih naj se naš kmet navdušuje za našo narodno stvar in zajema ljubezen do svojega naroda.

„Mir“ je izgubil za nekaj časa narodni duh, ki ga je dobil s prihodom urednika g. Ekarja. Manjkalo pa mu je vedno političnih člankov v vsakem oziru. Recimo, da vzame kdo po kakih desetih letih v roke dosedanje številke „Mira“, ne bode mogel zasledovati, kako smo prišli do splošne in enake volilne pravice, kako smo prišli do slovenskega poslanca za državni zbor — recimo po milosti Nemcev. Tudi ne bodeš izvedel iz „Mira“, kako je prišlo do razpora med cis in trans, to je med Avstrijo in Ogrsko, skoraj do razrušitve državne ustave iz leta 1867, pod katerimi odnosi se je vladalo na Ogrskem skozi celo leto, in da se je morala naposled — rekel bi skoraj — ukloniti krona mažarski opoziciji, oziroma nekdanj izgnanemu Košutu. Tega pa ni kriv lastnik „Mira“, ker vem, da želi on najboljše. Torej ne tirjajmo, da bi storil vse urednik sam, in je celo potrebno, da prihajajo posebno politični članki tudi iz naroda.

Drugi listi imajo sotrudnike, ali čas bi res že bil, da dobi tudi „Mir“ sotrudnike, da se po-

trudijo zmožni narodnjaki in politiki za dobro tvarino, za dobre članke, ker le-te ljudstvo najrajši čita. Posebno tisti, ki so vzeli kritiko o „Miru“ v zakup, naj bi se potrudili in sodelovali, potem šele kritikovali. Tem povem tudi, da ni bilo na mestu, tako grdo in zlobno, poleg tega pa še po krivici napadati moža, ki si je pridobil zaslug za naš narod in posebno še za koroške Slovence, katerih mu nikdo odrekati ne more in ne sme, kar se je pa le zgodilo nedavno v nekem štajarskem listu. Tako postopanje je hudobno in sram bodi tistega, ki je ta napad izvršil.

Uredništvo naj bi tudi še skrbelo za kratka poročila in zanimive novice iz drugih krajev in držav, ker resnica je, da, ako koga na kmetih vprašaš: Kje pa si to bral? bodeš slišal vse liste, samo ne „Mir“. Ljudstvo pa želi vedeti novic.

Preveč je in predolgi so krajevni dopisi, včasih kar 4 do 6 iz enega kraja, dolgočasni in prazni, ki zanimajo vendar le bolj domače. Naj bi uredništvo skrčilo take dopise v kratek dopis. Vsled tega dopisniki ne smejo biti razžaljeni, ker morajo uvideti, da je prostor drag. Gledati pa je dopisnikom na to, da imajo tudi taki dopisi kako tehtno podlago, da se ne mlati prazna slama, ker je škoda prostora.

To so moji nazori in upam, da mi jih nobeden dober narodnjak, bodisi duhovnik ali posvetnjak, ne more zameriti. Ozirati se moramo na ves slovenski Korotan.

Buditi in poučevati naše ljudstvo nimamo samo mi nalogo, ampak v prvi vrsti naše glasilu in to neprenehoma. Nismo več v časih, ko sta odločevala smodnik in meč, nismo več v časih, ko so si stali narodi prsi ob prsi in se borili za svoj obstanek. Naš boj je postal duševni boj, brusiti nam je treba jezik in vihteti pero, da se ojači naše slovensko ljudstvo, jezik in pero, to je naše bojno orožje, naš jekleni meč, s katerim moramo premagati našega nasprotnika. Nasprotnik naš pa je vsakdo, kdor zaničuje ali zanemarlja naš narod.

H.

Koroške novice.

Državne ustanove za obiskovalce obrtnih šol. Za prihodnje šolsko leto razpisuje naučno ministrstvo več državnih ustanov za obiskovalce obrtnih šol. Ustanove znašajo za ljubljansko c. kr. umetno obrtno strokovno šolo 40 K na mesec in veljajo za vso učno dobo. Te ustanove so osobito tudi namenjene obiskovalcem zimskih kurzov za stavbne obrtnike (zidarje, tesarje in kamnoseke). Prošnje za take ustanove je nasloviti na naučno ministrstvo, vložiti pa jih je najkasneje do 15. maja pri ravnateljstvu onega zavoda, v katerega želi prosilec vstopiti. Prošnji morajo biti pridejane naslednje priloge: Krstni list, domovinski list, učno ali delavsko izpričevalo (če se prosilec zglašča za vstop v zimske kurze za stavbne obrtnike), zadnje šolsko izpričevalo in ubožni list. — S tem opozarjamo naše čitatelje na te ustanove s pristavkom, da daje vsa potrebna pojasnila v tej zadevi drage volje ravnateljstvo c. kr. umetno-obrtno strokovne šole v Ljubljani.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je te dni razposlala vsem slavim občinskim odborom na Slovenskem sledečo prošnjo: „Slavno županstvo! Tujejezični listi očitajo sem in tja „Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“, da zna biti gibčna. Nam je tuprilično to isto pohvalno gibčnost pripoznati društvu „Südmarki“ in pa enemu nemških srenjskih odborov. V novinah beremo namreč, da je 23. februarja t. l. občinski odbor trga Spital ob Dravi ugodil prošnjam „Südmarke“ ter dovolil imenovanemu društvu vsakoletnih 50 kron podpore. Obenem je sklenil, da kolekujeta znanprej slednje uradno pismo in listino — ki pojde čez prag občinske hiše — z „Wehrschützmarkami“; t. j. znamkami tega nemško-narodnega društva. Prepričani Vaše domoljubne volje Vas prav vljudno prosimo, da posnemate gibčnost naroda, ki se mu je za svoj obstanek bati prav tako malo, kakor se nam je semtertje bati prav zelo. Dosedaj ste nas obvestili dve slovenski srenji, da vsled naše že enkratne prošnje do vseh slovenskih slavim županstev kolekujete svoje listine z našim narodnim kolekom. V ime domovinske stvari in pa, da svetite svojim podanikom vabljenim zgledom, prosimo Vas povodno ponovljenega sklepa naše 170. vodstvene seje iz 21. marca 1906, da bi prav kmalu sklenili v prid naši slovenski narodnosti to isto, kar je špitalska občina ukreniti znala v hasek nemškemu rodu. Mi ne zahtevamo od slovenskih srenj, da bi čez noč postale češke srenje, kojim je „Osrednja češka matica“ ljuba punčica v narodnem očesu in koje ne prezira menda niti ena izmed njih. A to si pa usojamo beležiti Vam v tem pisanju, da bodimo vsaj na neutralnih slovenskih tleh naše družbe kar je moč gibčni in kar je moč energični. Te gibčnosti in te ener-

gije tudi naši narodni nasprotniki pričakujejo od nas in nas v notranjem cenijo tem bolj, kolikor bolj se bližamo imenovanima lastnostima. Slavni srenjski odbor! Udejstvimo svojim neprijateljem to njihovo opravičeno pričakovanje!

Zilske podružnice slovenskega planinskega društva občni zbor je bil letos izvanredno živahen. Potem, ko je društveni tajnik in blagajnik, gosp. A. Knafelc, poročal o finančijem stanju podružnice, ki je ugodno, ter o delovanju iste, ki je skromno, — ker je bilo do zdaj premalo delavnih moči, — se je vnel jako živahen razgovor o preosnoviti podružnice. Tu je poudarjal g. dr. Josip Oblak pred vsem važnost društev sploh, zlasti pa slovenskega planinskega društva, ki menda med vsemi slovenskimi društvi najbolj goji narodnostno idejo ter je kot tako še posebnega, eminentnega pomena za koroške Slovence; žal, da se dozda med njimi še ni moglo prav razviti. Po razsežnosti slovenskega ozemlja koroške morale bi biti prav za prav 3 podružnice: Zilska, celovška in podjunska. Za zdaj pa se naj zilska podružnica preosnuje tako, da se imenuje „Koroška podružnica“ s sedežem v Celovcu, kakor je to predlagal tajnik zilske podružnice, g. A. Knafelc, ki ne zmore vsega dela. G. Albin Novak iz Sinčevasi, ki tudi marljivo deluje za planinstvo, je nato poudarjal, da bi za zdaj 3 podružnice ne uspevale, ker je premalo zavednih Slovencev, ki bi jih vzdrževali, in da zdaj treba ene krepke podružnice za celo slovensko Koroško, katerega mnenja sta tudi gospoda Knafelc in dr. Oblak. G. Mayerhofer je predlagal, da se izvoli že zdaj odbor za preosnovo podružnice ter začne takoj s pozitivnim delom zlasti ob novi železnici. G. dr. Oblak je z ozirom na to poudarjal, kako važnost imajo slovenski napisi, da se tako manifestira slovenski življenj na svojih tleh, na Koroškem pa še posebno s tem povzdiga narodnostna ideja in pa varuje slovenski značaj planin — da se je pa žal v Karavankah (od Golice do Kepe) zlasti v zadnjem letu od nemškega društva napravilo toliko samonemških kašipotov, da jih kar mrgoli, dočim slovensko planinsko društvo v tem oziru pač ni bilo dovolj pozorno, — treba zato podrehati Kranjce, ki naj bi večkrat prišli na Koroško probujati slovenski narod ter se bolj brigali zanj. V živahno debato so še posegli gospodje: Jeras, dr. Brejc in dr. Hudelist. Nato se je izvolil v zmislu prejšnjega predloga odbor in sicer gg.: Mayerhofer, dr. Oblak, Knafelc, dr. Hudelist in dr. Brence; namestnika gg. Jug in Koželj.

Za „Učiteljski Dom“ so darovali: Slovenski klub v Celovcu, mesto venca na krsto g. Cavznika, 20 K; sl. posojilnica v Št. Janžu 50 K; g. dekan Einspieler Gr. 10 K; nadštabni zdravnik dr. V. Janežič 10 K; A. Oražem 3 K; Neimenovanec iz Rožne doline 10 K; kanonik Vidovic 200 K; Josip Peterman, župnik na Otoku, 10 K.

Svoji k svojim! Opozarjamo na inserat tvornice slavnikov gospoda M. Čerarja v Domžalah na Kranjskem ter to domačo slovensko tvrdko našim rojakom najtopleje priporočamo. Slovenci! Kupujmo le pri domačinih in ne pri tujcih!

Duhovniške in cerkvene stvari. Letošnje duhovniške eksercicije se bodo vršile od 20. do 24. avgusta v „Marijanišču“. — Škofovske vizitacije bodo meseca aprila, in sicer dne 26. v Kapli ob Dravi, 28. v Porečah na Gori, 29. v Žihpoljah in 30. v Timenici.

Št. Lipš. Marsikaj bi se tuintam napravilo, pa ni prostora primerne, kar tudi v tem okraju občutimo. Eno hišo pa le imamo povsod za zborovanja nalašč zidano, primerno in ta je naša, last naroda. Tudi to je narodno delo, pa še „eminentno“, da ta prostor, cerkev, dobro porabimo. Narodno delo je vse, kar narodu koristi; kar mu najbolj koristi, je najbolj narodno. „Mir“ rad sprejema poročila o zdravem, krepkem verskem življenju in gibanju, ker se ga veseli že celo iz naravnega narodnega stališča, kajti voditelji dobro vedó, da je naš križ versko mlačno in pravno pokvarjeno ljudstvo. Kar meri na zboljšanje ljudstva, je eminentno narodno delo. Oskrbeli smo si izvrstnega, obče priljubljenega govornika o. Frančiška Kitak, misijonarja iz Ljubljane že o božiču za tri dni in za devetdnevno na čast božji glavi (od cvetnega ponedeljka do velikega torka), ki je z močnim glasom v krepki lepi besedi veliki množici pazljivih, ukaželjnih vernikov oznanoval dvakrat na dan resnice, iz katerih zajema ljudstvo tolažbo in krepost, moč. Pri ti priložnosti je do 20 otrok opravilo prvo sv. obhajilo. — Na veliko noč se je prvič tu zapela latinska maša jako lepo s sodelovanjem štirih članov družine občespoštovanega, pa tudi preganjanega rajnega učitelja g. Legata. — Kakor je „Mir“ že omenil, se res nahaja med preprostim ljudstvom dosti za vse zmožnih ljudi, tudi dobre volje, a pogrešamo agitatorja.

dolžna svojemu poslovođji g. Novaku, in društvena režija je samo s tem zelo znižana, da ima društvo zmožnega in natančnega poslovođjo brezplačno. Dolžnost zadrugnikov je, na drugi strani podpirati tega gospoda.

Gosp. odbornik Cikulnik poročal je, da kmetje okrog Velikovca želé, da bi zadruga zopet razširila delovanje. In odbor je sklenil, storiti potrebne korake, da se ti želji ustreže, kar je zdaj postalo mogoče, ko imamo že izurjenih mladih moči, katerim se more izročiti prejemanje žita v Velikoven. Potem se je poročalo, da je nadučitelj v Škocijanu, g. Lesjak, pripravljen, za zadrugo pripraviti drevesnico v Škocijanu. Prva drevesnica v Sinčivasi se je nekoliko ponesrečila, ker se ji ni moglo dosti streči, potem so pa predlanskem prišli vanjo zajci in napravili ogromno škodo. V Škocijanu je pa zemlja boljša, in g. nadučitelj nam je porok primerne uspeha.

Končno se je poročalo o splošnem stanju kmetijstva in o zadrugnem razvoju.

Za nekaj časa je bil ves svet omamljen po industriji, po mestih. Vsakdo je upal tam najti bogastva, kakor nekaj v novonajdeni Ameriki. Delo pa, ki se bavi z zemljo, bilo je zaničevano. Posledice te zmote bile so in so prežalostne: vse je drvelo in drvi v mesta, vsakdo, ki ima več kaj premoženja, hiti z njim v mesta, tam se kopičijo gostilne, prodajalne, trgovine, obrti tako, da se lahko reče, mesto ene jih je pet.

Vsled tega je nastala v mestih huda draginja; kjer je pet obrtnikov mesto enega, bodo vsi le skromno živeli in pridelki, ki jih izdelujejo, se bodo neprimerno podražili, samo tako se morajo v rokah premnogih prekupcev cene primeroma zvišati. Ob enem pa je na kmetih zmanjkalo delavcev in tudi to mora pridelke podražiti; manj ko jih pride na trg, dražji bodo.

Zato so se pa tudi gospodarske razmere začele preobračevati. Pred 30 leti razcvitala se je industrija, kmetije pa so začele propadati, zdaj se prične narobe prikazen: industrija ponehava, dospela je na svoj vrhunec, kmetijstvo pa nekako že vidno napreduje; ne povsod sicer, ali v nekaterih rečeh napredujemo odločno. Cena živine se povzdiguje, in cena žita ne nazaduje, da, nekoliko se je tudi že povzdignila. Razni drugi pridelki: sadje, v nekaterih krajih pridelki mlekarne, najdejo svojega poštenega kupca in svojo ceno.

Iz teh prikazni smemo sklepati, da se kriza ki je prišla zadnja desetletja nad kmete, bliža svojemu koncu. Razmere so se obrnile, zdaj je le treba moči, da iz propada pridemo zopet kvišku: samo ob sebi ne pojde, treba je k temu naporne dela.

Preobrat se vidi zlasti v državah, kjer je močno razvita industrija. Francija je n. pr. l. 1884. uvažala poljskih pridelkov v vrednosti 441 milijonov frankov več kot jih je izvažala. L. 1904 jih je pa že v vrednosti 124 milijonov frankov več prodala, kot kupila. Torej se je vrednost pridelkov zvišala za 568 milijonov frankov.

Vrednost zemljišč, posebno večjih, je v desetih letih padla več kot za polovico. Novi posestniki zdaj pa posestva ceneje sprejemajo in njihov položaj je boljši. In v nekaterih krajih že zopet začena zemljiška vrednost rasti.

Sevéda zdaj še zemljišč nikdo noče, ker nimamo delavnih ljudi. In to pomanjkanje posebno hudo čutijo večja posestva. Mali posestnik to manj čuti, on dela z družino, in več kot ima otrok, lažje shaja. Ta prikazen je zdrava, in pozdravljati jo moramo.

Zlasti je nam zadrugništvo porok zdravega napredka in gospodarskega razvoja. Evropske države so se v teku desetih let pokrile s posojilnicami. Kdo more ceniti, kolike koristi je to bilo.

A ne samo posojilnice, tudi druge zadrugne so nastale, saj se zadrugna misel da uporabiti na vse strani. Vinogradniki začeli so vino skupno shranjevati in skupno prodajati, nastale so mlekarne izdelavajoče surovo maslo, sir, preskrbujoče mesta z mlekom. Kaj zamore zadrugna organizacija, vidimo iz zgledov: Mala danska država šteje le dva milijona prebivalcev, a ona izvažala za 400 milijonov frankov kmetijskih pridelkov. Le-ta država ima 465 zadrug le za prodajanje jajc, ki jih je l. 1903 prodala 464 milijonov. Za izvažanje surovega masla se je v ti deželi ustanovilo štiri velike zadrugne zveze, katerih vsaka šteje pri 80 mlekarne članic. V drugih državah nastale so druge zadrugne.

V Kaliforniji je neka sadjarska zadruga (Southern California fruit Exchange), ki je l. 1905 prodala 14.000 vagonov oranž!

In naj se prodaja karkoli že, za vse potrebujemo združenja, če naj dobi posestnik-kmet vpliva na ceno svojih pridelkov.

Tudi slovenske dežele za tem gibanjem niso zaostale. Od ljubljanske „Zadrugne zveze“ ob-

javljeni „Seznam“ za l. 1903. šteje 572 jugoslovanskih zadrug! In sicer jih je bilo:

Na Kranjskem	220
„ Štajarskem	106
„ Goriškem	74
v Dalmaciji	71
„ Istri	55
na Koroškem	32
v Tržaškem okraju	18

Gospodarska zveza šteje posojilnic 124, katerih denarni promet je znašal l. 1902. 60 milijonov, l. 1903. 82 milijonov kron. Čisti dobiček znašal je tisto leto 249.000 kron.

Nakupovalnih in prodajalnih zadrug bilo je pri imenovani zvezi 58; njihovi promet je znašal 5.578.000 kron, dobiček 29.000, izdatki za blago so znašali 1.968.000 kron.

Mlekarskih zadrug štela je „Zveza“ 20, z denarnim prometom 512.000 kron in izdatki za blago v znesku 174.000 kron. V te mlekarne se je doneslo mleka l. 1902. 679.000 kilogramov, l. 1903. 1.467.000 kilogramov.

Žal da nimamo na razpolago še najnovejših podatkov, po katerih bi mogli soditi gospodarski napredek. Na Koroškem izven posojilnic nimamo znatnih zadrug. Posojilnice pa so imele l. 1902 prometa 4.677.000 K, skupno so imele 178.000 K rezervnih fondov, dobička 19.000 K.

Z mlekarjami nismo mogli napredovati. Mleko je pri nas dražje, kot na Kranjskem, in za 8 ali celo 6 krajcarjev ga pri nas kmet ne da. Imamo pa tudi premalo molzne živine. Mlekarna v Celovcu se tudi maja, najboljši sodelavce so razžalili in bati se je, da tudi to podjetje, ki stoji primeroma na ugodnih tleh, propade.

Težje kot mlekarne, recimo najtežje, je voditi zadrugne žitnice, kakor jo imamo tukaj v Sinčivasi. Zakaj je to tako težavno?

1. Ker žito nima stalne cene. Žito je postalo igralna vrednost in borza z njim igra, vsled tega se giblje cena, kakor valovi kvišku in nizdol; vsled tega nikdar ne veš, kaj boš zanj dobil.

2. Daje žito mnogo dela; teža je velika, blago obsežno; vsako prevažanje, vsaka ekspedicija ceno takoj čutno spremeni.

3. Krog odjemalcev je jako omejen. Najvarneje se dela z večjimi tvrdkami, ki jemljejo po celi vagon. Manjši konzument težko naročuje, ker mu pošiljatev pride predraga.

4. Potem je zaslužek pri žitu sploh malenkosten. Vsaj se počrez ne da pri kilogramu zaslužiti več kot četrt krajcarja in to pri obilni režiji. Torej zadruga nima priložnosti, okoriščati se ob zadrugnikih, kar tudi ni njen namen. Ona hoče, da kmetje ne bodo odvisni od nekaterih trgovcev, ki so zastopniki verskih in političnih nasprotnikov.

Vkljub mnogim težavam bode vodstvo zadovoljno delalo za kmete, bode tudi samo kaj žrtvovalo v gospodarske namene, a zato se sme pričakovati, da bodo posestniki obenem stali na strani duhovnikov v borbi zoper vse napade na vero in cerkev, ki so ob enem napadi na ljudsko pravno in na njegovo blagostanje.

Društveno gibanje.

Vabilo. Krščansko-socijalno pevsko in delavsko društvo za Podsinjovas-Bistrico in okolico napravi dne 29. aprila 1906, ob 4. uri popoldne, pri Kašparju v Podsinjivasi javen shod. Vabimo vse ude in neude k veliki udeležbi. Odbor.

Slovensko katoliško izobraževalno društvo v Globasnici priredi prihodnjo nedeljo, dne 29. aprila t. l., v prostorih Šoštarjeve gostilne, redno mesečno predavanje ob treh popoldne. Predaval bode g. župnik Pšeničnik o zvezdoslovju. K obilni udeležbi vabi vse prijatelje društva načelnik I. Cirgoj.

Vabilo na ustanovni shod dobrodelnega društva „Drava“ v Beljaku, kateri se vrši v nedeljo dne 29. aprila t. l., ob 4. uri popoldan v kazini (na novem trgu) v Beljaku.

Pripravljalni odbor.

Vabilo na XLII. redni občni zbor „Slovenske Matice“ v sredo dne 16. velikega travna 1906, ob šestih popoldne, v veliki dvorani „Mestnega doma“ v Ljubljani. Vrsta razprav: 1. Predsednikov oговор. 2. Letno poročilo tajnikovo za dobo od 1. rožnika lani do 30. malega travna letos. 3. Poročilo blagajnikovo o računskem sklepu za l. 1905. 4. Volitev treh računskih presojevalcev (§ 9. lit. a) dr. pravil). 5. Poročilo blagajnikovo o proračunu za l. 1906. 6. Poročilo o premembi društvenih pravil. 7. Dopolnilna volitev društvenega odbora.

Velikanski potres v San Francisku.

San Francisco je največje mesto severno ameriške države Kalifornija. Mesto leži na za-

hodni strani zaliva San Franciska, ki je le po ozkem prelivu, takozvanih „Zlatih vratih“, zvezan s Tihim morjem. To je eno najkрасnejših pristanišč na svetu. Mesto leži na več gričih, visokih po 110 m, ki so jih pa zadnji čas izravnali. S tem pridobljeno zemljo so pa nasuli v zaliv in ga tako deloma napolnili. Mesto ima dolge, široke in popolnoma ravne ceste, ki leže deloma vsporedno med seboj, deloma pa se pravokotno sečejo; nadalje ima mesto krasne prostore in velikanske hotele. Velik je trgovski oddelek mesta, ravno tako bančni oddelek na cesti California Street. Na južni strani mesta leži edini, a uprav velikanski park „Golden Gate Park“, velik 421 hektarov. V središču mesta so kitajska bivališča z glediščem, budističnimi templi, igralnimi luknjami in kletmi za opij. Prebivalcev je 350.000, med temi mnogo Ircev, Kitajcev, Nemcev in Slovanov. Mesto je deloma industrijsko, največ pa trgovsko. Ima mnogo dobrodelnih zavodov, med temi mornariško bolnišnico, Magdalenski azil, pobiljševalnico, sirotišnice. Nadalje so v mestu tri gimnazije, katerih dve vodijo jezuiti, dve medicinski šoli in umetniško šolo. V mestu je več gledališč in mnogo knjižnic.

Mesto San Francisco ni staro. Prvo evropsko naselbino v tem kraju so napravili frančiškani leta 1776. Od leta 1833 pa je misijonska postaja propadla, pač pa je naselbina privabila več ameriških pustolovcev, tako da je naselbina štela leta 1848, ko so v Kaliforniji prvič našli zlato, že 1000 prebivalcev. Prebivalstvo je naglo naraščalo. L. 1852 je štelo mesto že 34.776 prebivalcev (med temi pa le 5245 žensk). Izpočetka je bilo mesto gnezdo hudobije, pozneje pa so meščani napravili red in danes je mesto eno najbolje upravljanih mest v severni Ameriki. Mesto je večkrat pokončal požar (1849, 1850, 1851), posebno, ker so bile hiše večinoma lesene.

Bilo je v sredo, dne 18. aprila 1906. Kmalu po peti uri zjutraj je pretresel mesto San Francisco strahovit potres, ki je trajal tri minute. Na tisoče poslopij je poškodovanih, deloma popolnoma razrušenih. Na raznih krajih mesta je pričelo goreti. Število mrtvih je več tisoč. Trgovski del mesta je skoro popolnoma razrušen. V okrajih cenejih stanovanj je bilo na stotine ljudi ubitih. Odličnejši deli mesta so manj poškodovani.

Brzjavka iz Sakramenta javlja, da se je tri milje dolga železniška proga med Suisunom in Banizo pogreznila. Potres je uničil v San Francisku osem hišnih štirijakov tovarniškega dela mesta. V ostalih delih mesta je manj škode. Hiši časopisov „Call“ in „Examineur“ sta razrušeni. Na stotine smrtnih slučajev se javlja iz onih delov mesta, ki so slabše zidani. Najnovejša poročila javljajo, da so v San Francisku celi deli mesta v razvalinah in da je opustošenje še hujše, kot so se glasile prve vesti.

Ogenj, ki ga je povzročil potres, se vedno bolj razširja. V petek ob pol 12. uri opoldne je bil v plamenu ves oni del mesta, katerega se vidi z morja. Ako ne nastopi zahodni veter, bati se je, da bo žrtev požara celo mesto.

Pet nadstropij velik hotel se je podrl ter pokril pod razvalinami 70 oseb. Trije hoteli so zgoreli. Neka velika hiša se je podrla, 80 oseb je ubitih pod njenimi razvalinami. Hotel „Palace“ je pogorel. V južnem delu mesta je eksplodiral neki gazometer ter povzročil nov požar. Po mestu hodijo vojaške patrulje, ki imajo povelje vsakega, ki ga zasačijo pri tatvini, takoj ustreliti.

Dve ladji, ki sta bili ukrcani v zalivu San Francisco, sta se potopili. Pet tisoč poslopij je porušeni, število človeških žrtev je veliko, posebno v lahko zidanih najemniških hišah. Na oni strani mesta, ki leži proti vodi, se je podrla velikanska hiša na bližnje skladišče, 200 oseb, ki so bile v skladišču, je ubitih. Požar je že uničil ves trgovski del mesta San Franciska ter se razširja sedaj tudi na elegantnejši del mesta.

Pariški listi poročajo o strahovitem potresu v San Francisku: Vsled porušenihiš in eksplozij je nastal velikanski požar, ki se je v nočnih urah širil s silno naglico. Žrtve so bile še pomnožene s plinovimi eksplozijami. Plinove cevi je vsled eksplozij vrglo iz zemlje visoko v zrak. Ognjegasci, ki so se trudili omejiti požar, so delovali brez ozira na smrtno nevarnost. Mnogo ognjegascjev je bilo pri rešilnih delih ranjenih. Da bi omejili požar, so mnogo hiš razstrelili z dinamitom. Do 10. ure zvečer so našli 420 mrtvecev. Število 2000 mrtvecev ni previsoko računano, ranjencev je pa okoli 5000. Poleg veličastne magistratne palače je razrušenih tudi mnogo drugih večnadstropnih hiš, palač ter zasebnih hiš. Prizori so bili nepopisno strašni. Vsled požara je mnogo ranjencev, ki se niso mogli rešiti izpod razvalin, zgorelo ter so našli potem njihova sežgana trupla.

Spominjajte se šentjakobske šole!

Za narodno šolo v Št. Jakobu v Rožu so darovali: J. Flaschberger, Velikavas pri Šmohoru 1 krono; Premru Fr., župnik v Mižici, 10; Einspieler Gregor, župnik v Podkloštru, 10; Petek Franc, komendant na Reberci, 10; Weiss Zdr., župnik v Žitarivasi, 10; Izop Florijan, prošt v Spod. Dravbregu, 10; Hranilnica in posojilnica v Št. Janžu v Rožu 100; Dr. Breje zbral ob odhodnici g. Skorovsky 11; Iv. Hochmüller v Beljaku 9; A. Erat, cerkovnik pri D. M. na Zili, 1; Iz nabiralnika v župnišću v Št. Jakobu 128; Trgovsko-obrtna zadruga v Gorici 50; Hranilnica in posojilnica v Glinjah 50; Anton Martinjak v Srejah 10; Ana Šefman v Št. Jakobu 2; Anton Kesnar, župnik v Prevaljah, 10; Fr. Smodej, kapelan v Prevaljah, 5; Iz nabiralnika pri Lederhasu v Št. Ilju 2440; Hranilnica in posojilnica v Sinčivasi 25; Ana Partl na Jesenicah (zbirka njenega umrlega moža) 12 kron. Se najpristrčnejše vsem darovalcem zahvali ter prosi še nadaljne podpore

Matej Ražun, župnik.

Št. Jakob v Rožu. Po dolgem, žal le predolgem času, smo za narodno šolo v Št. Jakobu v Rožu nabrali tretjih pettisoč kron. Prišli pa so ti darovi iz sledečih krajev in dežel:

iz šentjakobske občine 125535 K
iz ostale Koroške 301274 K

Iz cele Koroške tedaj 426809 K

Iz Štajarskega 33291 K
iz Kranjskega 271— K
iz Primorskega 123— K
iz Ruskega 5— K

Izven Koroške 73191 K

Bog daj, da bi prihodnjih pettisoč kron došlo v primeroma krajšem času!

M. Ražun, župnik.

Slovenski rodoljubi! Narodno zavedna mladina je naša nada. Koroški Slovenci pa smo se dosedaj vse premalo zanimali za slovensko mladino. Slovenci tvorimo tretjino prebivalstva na Koroškem, vendar je število slovenskih učencev na koroških srednjih šolah prav neznatno. Na beljaški gimnaziji na primer je izmed 365 učencev samo 10 Slovencev. Pri teh razmerah ni čudno, da nam že desetletja primanjkuje narodno zavedne inteligence. Brez take inteligence bode slovenstvo težko napredovalo. Da pa dobimo v dogledni dobi dovolj slovenskega razumnštva, zato je treba skrbeti, da gre naša mladina v šole. Narodno vzgojo mladine smatramo za naše najaktualnejše vprašanje. V svesti si te velike dolžnosti do slovenskega naroda in naše mladine, sklenili smo osnovati podporno društvo „Drava“, katero naj združi vsa plemenita, rodoljubna srca k skupnemu narodnemu delu. Vabimo vas torej, rodoljubi slovenski, na ustanovni občni zbor, ki se vrši dne 29. aprila ob 4. uri popoldne v beljaški kazini.

Pripravljalni odbor.

Bistrica v Rožu. Delo pri železnici sedaj še dosti hitro napreduje. Vsak dan že žvižga parni stroj, s katerim sedaj dovažajo gramoz. V torek po veliki noči je že prišel iz Celovca osebni vlak, ki je pripeljal komisijo, katera je pregledovala progo. Pravijo, da bo začel vlak redno voziti do Bistrice v drugi polovici maja.

Podsinsjas. Grozno ježi obrvi znani klepetulji teti „B. Z.“ naše novoustanovljeno slovensko delavsko društvo, a še bolj pa njenim vnukom, katerim se cela stvar kar počez obrača v želodec, kakor orlu mrhovina, katere ne more z lahkoto prebaviti. Gotovo je ta vnuk, ki je poročal, oziroma se lagal o našem novem društvu „teti“, bil iz — Svetnevasi, katerega že vsakdo izmed nas brez vsakih daljših pojasnil dobro pozna. Postavljal se je revež kakor petelin na gnoju ter hotel dokazati s svojim dopisom, da prepeva naše društvo bogzna kakšne protiaustrijske pesmi, kar pa je ravno nasprotno. Ako bi mi res peli: „Naprej osrana krava“, bi ne mogel niti ti dopisnik omenjenega članka najti v tej pesmi nič patriotičnega, kajti vojakom ni prepovedana, pač pa vojaki ne smejo krotati pesmi, katera se je razlegala po Vrbskem jezeru ob „Schillerjevi slavnosti“ v Vrbi, pa bodisi iz ust odrastlega ali pa nezrele šolske mladine, namreč: „Die Schwein am Rhein.“ Besede takih pesmi pa so se odbijale od kipa našega avstrijskega vladarja. Ako pa mi pojemo: „Slovenec sem, tako je mati d'jala,“ pa mislim, da so naše glave jasne, pač pa bi bile meglene in temne kakor vaše, ko bi peli: „Nemčurček sem,“ kajti, mati ni tako dejala, ker takega je klicati — bedaka, kateri svoj narod prodaja. Torej, ako hočete, da vas ne osramotimo še bolj, se le nikar ne oglašajte vi vnuki tete klepetulje. Podsinsjan.

Iz visokih gor. Marsikdo si mogoče misli, da uživajo ljudje v takem kraju, kakor je Slov. Plajberk, ki je hrib na hribu, pokoj pred nemškutarskimi zlagami, a zaman taka misel. Nedavno je prišla neka domača ženska, ki hodi kot dninarica okrog, katera pa ni mutasta, v tukajšnjo občinsko pisarno. Izročila pa je tam neko pismo, katero je imelo vsebino žaliti urad. Po vprašanju, kdo ga ji je napisal, bil je odgovor, da sam gospod pri p. d. K. v Svetnivasi. Pismo se ni vrglo v koš, kajti pisava in „lepi“ izrazi dokaj kažeta s prstom na vas, ki pravita, da ste učinili to vi. Pač pa častitamo vaši zmožnosti (?) slovenskega jezika! Uf, pravcato blebetanje „giftne krote“. Sicer pa ženska zna sama govoriti ter vsako svojo željo odkriti, in taki ljudje v našem uradu ne potrebujejo vas za tolmača, niti ustmeno, niti pismeno! Vedite pa, da si mi ne bomo pustili ukazovati od vas, v katerem jeziku naj se uraduje, kajti nepovabljen gost naj drži jezik za zobmi.

Žihpolje. Gospod urednik! To gotovo veste, če kdo drege v gnezdo sršenov, da so vsi pokoncu, in gorje tistemu, katerega napadejo. Tudi pri nas je gospod župnik ujezil naše liberalce, ko je nas svaril, naj ne podpisemo pol za zakonsko reformo in je s kratkimi besedami, ali čisto mirno povedal, kaj uči Gospod sam o zakonu in njegovi nerazrušljivosti, kar so učili tudi apostoli in uči cerkev, in kdor to ne veruje in drugače hoče učiti, je nasprotnik Kristusov, svete vere in cerkve. Napadli so naši liberalci našega gospoda župnika v „giftni kroti“ ali „Štajercu“ in so pisali, da se je župnik skregal s pametjo in da je tako udeležoval (?) zoper tiste, ki niso podpisali pol zoper zakonsko reformo, da so že vsi mislili, da je ob pamet. Mi verni župljani, ki smo bili v cerkvi, smo drugega mnenja. Saj vsak pozna mirni značaj našega gospoda župnika, in veselili smo se, da je neustrašeno povedal resnico, ali ravno resnica liberalcem ni po volji. Gospod župnik ni omenil niti besede o tistih, ki niso podpisali pol proti zakonski reformi in zato je gola neresnica, da je udrihal po njih. Po mislih naših liberalcev so tedaj vsi papeži, škofje, mašniki in drugi prišli ob pamet, kateri so učili in še učijo in govorijo tako o zakonu in njegovi nerazrušljivosti, kakor je učil Kristus sam in apostoli. Menda so naši liberalci nekaj časa spali, da ne vedo, kaj se godi po celi Avstriji, kako se verni katoličani družijo in protestujejo zoper napade na sv. vero, posebno zoper zakonsko reformo in „prosto šolo“. Zdaj so časi, da se ločijo ljudje, ki so za vero in cerkev, od tistih, ki so nasprotniki. Dalje pišejo v „giftni kroti“, da je naš župnik v šoli pred nedolžnimi otroci psoval starše ter rekel: „Katerih starši niso podpisali, so hudičevi.“ Popraševali smo naše in druge otroke, ali nobeden otrok ne ve besede povedati, da bi naš gospod župnik kaj govoril o zakonu ali zakonski reformi in o kakih podpisih. Torej je vse neresnično, kar pišejo liberalci in posebno, da bi starše psoval in take besede rabil o njih. Mi pomilujemo „Štajerca“, da ima takega resnicoljubnega (?) dopisnika in še bolj pomilujemo tiste, ki ta list berejo, ali mu celo verujejo.

Več župljanov v Žihpoljah.

Podravlje. Po prizadevanju gotovih rodoljubov sta se pri nas ustanovila tamburaški in gledališki zbor, ki pod trudapolnim in požrtvovalnim vodstvom dotičnih vodij dobro napreduje, ali tudi pri teh rodoljubnih podjetjih je še veliko gnilega, kar se mora očistiti, predno se bo moglo doseči večje in v to svrhu zaželenje uspehe. Pred kratkim se je nameravalo ustanoviti izobraževalno društvo, v katerem se tesneje združita tamburaški in gledališki zbor, ki bi res z združenimi močmi in složno veliko lažje delovalo za izobrazbo in probujo našega naroda, ali kaj pomaga, če eden vleče naprej in drugi nazaj, in enemu to ni po volji, drugemu kaj drugega ne. Potem je lahko umevno, da pri takih razmerah imajo nasprotniki lahko igro z nami, da nas napadajo in nesramno črnijo, obrekujejo in zabranjujejo naše delovanje pod napačnimi pretevezami, kakor se jim je to za enkrat in upamo zadnjikrat posrečilo pri gledališkem zboru, kar bi se pri kakem društvu gotovo ne moglo zgoditi. Torej proč z neslogo in malomarnostjo! Porabimo vse pripomočke, da bomo mogli v narodnem oziru uspešno napredovati. Zahtevajmo naš „Mir“ v gostilni, kjer se največ shajamo, da tako pokažemo našo odločnost in čisto značajnost, da se nikjer ne bojimo zahtevati to, kar je naša dolžnost in narodu v korist.

Šmihel nad Pliberkom. Dne 18. t. m., popoldan ob 2. uri, je nastal ogenj v poslopu posojilnične in občinske hiše ter do skrajnosti prestrašil bivajoče v hiši in ljudstvo v celi vasi. Zapazil se je ogenj še pravočasno in prihitelo je kmalu zadostno ljudstva na pomoč, da se je posrečilo ogenj še ustaviti in podušiti.

Ogenj je nastal pod streho tik dimnika, iz katerega so po vetru zanešene iskre zažgale čez sobo razsuto žaganje. Škoda se ceni na 400 K. Da večja nesreča ni nastala, pogoreti bi mogla s tem poslopjem cela vas, se imamo zahvaliti edino le temu, da je to bilo po dnevu. Pred štirinajstimi dnevi je tudi pogorela majhna „Zilanova“ bajta v Črgovičah v sredi vasi. Zapazili so ogenj sosedje, ko je bilo proti jutru, malo prepozno, in so mogli le še zabraniti, da se ogenj ni dalje razširil na bližnje sosedne slamnate strehe. — Vzroki že večkrat se ponavljajočih enako nastalih požarov so res — slabo ometanje dimnikov. Oporoziti je torej treba, da se zanaprej glede ometanja dimnikov bolj pazi in se tako obvaruje večje nesreče. Kaj bi v Šmihelu v slučaju večjega ognja počeli, ko primanjkuje še za vsakdanje potrebe v celi vasi pri majhni suši že vode? Vodovod bi bil pač že davno potreben!

Bistrica pri Pliberku. (Nesreča.) Sedemnajstletni deček, doma iz Libuč, se je ponesrečil pri kopanju ilita za izdelovanje strešne opeke. Ko je bil v jami, se naenkrat odtrga zgoraj en del zemlje in zasuje reveža v tla. Ko so ga odkopali, je bil popolnoma razmesarjen. Nesrečnejša so zavili v prt in ga odnesli v mrtvašnico v Šmihelu, kjer se je vršilo sodnijsko komisijonelo raztelesovanje.

Znanost je dokazala, da potrebuje človeški organizem, posebno tisti, ki se šele razvija, dovoljno množino maščobe in da dobri učinki je-trnega olja ne obstoje v skrivnih njegovih lastnostih, temveč v množini maščobe, ki je v njemu (poleg lahke prilagodljivosti). Dovoljna mastna hrana je največjega vpliva na rast. Prav posebno važna pa je dovoljna mastna hrana tudi za živce, kar so dokazala najnovejša raziskavanja. Žal, da so v severnih krajih navadne jedilne živalske masti zelo drage, deloma tudi težko prebavljive. Potem je res dobrota za gospodinjstvo, da ji je sedaj v (Ceres) jedilni masti iz najfinejših kokosovih orehov na razpolago idealna mast, s katero more svoje ljudi odgovarjajoče zahtevam znanosti, okusa in ugodnosti — dobro in poceni — hraniti.

Zahvala.

Za mnoge dokaze odkritosrčnega sočutja povodom smrti svojega nepozabnega soproga izreka najiskrenejšo zahvalo

Ivana baronica Pino-Friedenthal.

Občni zbor „Gospodarske zadruge“ v Sinčivasi.

„Gospodarska zadruga“ napravila je na velikonočni pondeljek svoj občni zbor pri Klecarju na Žirovnici. Predsednik gosp. župan Picej iz Škocijana je najprej pozdravil pričujoče, potem se je poročalo o letnem računu. Ker se je delovanje zadruge omejilo na Sinčovas, in ker je lansko leto bilo izredno nerodovito, ostal je tudi združni promet primeroma mal. Prometna številka šteje 131.864 kron. Za žito se je vplačalo v računskem letu 46.562 kron, izplačalo 39.600 kron. Prevzelo se je raznih pridelkov:

ovsa	927	kvintalov (metercentov).
rži	253	„
pšenice	197	„
ajde	299	„
leče	240	„
fižola	33	„
detelje	30	„
prosa	71	„
bera	25	„
zmesi	10	„
koruze	30	„

Vkup torej 21 vagonov žita: in to vkljub temu, da je žitni pridelek bil izredno slab.

Denarni uspeh zadruge je tudi to leto primeroma tisti, kot prejšnji čas; plača se režija, a ni mogoče prometnega kapitala obrestovati v navadni obrestni višini, in zato potrebuje društvo podpore.

Vsa korist združništva leži v bodočnosti; le to je pot, da dobi poljedelstvo merodajen vpliv na ceno svojih pridelkov in z združnim gibanjem drugih dežel mora tudi naš kmet napredovati, če je že tudi treba nekoliko žrtvev. Zadrugnikom se je izplačevala popolna tržna cena in jim za gospodarski napredek ni bilo treba trpeti kakšne škode. Zadruga je posebno hvalo

Površina, po kateri divja požar, obsega osem angleških □ (štirijskih) milj. Škoda znaša nizko cenjena 100 milijonov dolarjev. Tudi v San Jose je bil strahovit potres, ki je razrušil mnogo hiš, ostale hiše je pa ogenj uničil. Mnogo je žrtev. V Agnevu pri San Jose se je podrla norišnica ter podsula pod razvalinami mnogo blaznih. Tudi v Oaklandu nasproti San Franciska je poškodovano mnogo poslopij, veliko hiš je tudi ondi uničil ogenj. Pet oseb je mrtvih. Tudi v Salinu južno od San Franciska je nekaj hiš razrušenih.

Poslopja, ki meje na Market cesto, so vsa žrtev plamena. Ta poslopja so bila najmenitnejša. Kar ni poslopij uničil ogenj, jih je pa potres poškodoval. Brzojavne družbe so zapustile San Francisko in se naselile nasproti v Oaklandu. V San Francisko sta došla dva polka vojakov, da branita imetje prebivalstva, ki znaša na milijone in katerega je občinstvo razpostavilo kar po trgih in ulicah. Župan je uvedel rešilno akcijo in zapovedal pekomo in mlekarjem, naj dele med občinstvo živež. Osemdeset zavarovalnih družb je sklenilo svojim zavarovancem v San Francisku izplačati polno zavarovalnino in ne delati nikakih razlik med škodo povzročeno po ognju ali po potresu.

Poročila o potresu in požaru v San Francisku so vedno strašnejša. Tudi delavnica denarja v San Francisku je zgorela. Palače, ki so veljale po dva milijona dolarjev in še več, je ogenj popolnoma uničil. Gašenje je bilo nemogoče, ker ni bilo vode. Cele hišne bloke so z dinamitom razstrelili v zrak, da bi ustavili ogenj, a to je bilo brezuspešno. Nihče se ne upa v one hiše, ki se niso še zrušile, ker se je bati, da se ljudem podero nad glavami. Potresni sunki se ponavljajo. Na tisoče ljudi je brez oblek, ker so pobegnili v nočnih oblekah. Vse prebivalstvo San Franciska je sedaj takorekoč brez doma. Hujska situacija, kakor je sedaj, bi sploh ne mogla biti. Vse moči, s katerimi so hoteli ustaviti ogenj, so izcrpane. Živil ni več, novih pa se ne more dobiti, ker so razrušene tudi železniške proge. Število mrtvecev, ki so še pod razvalinami, se sploh ne more ceniti. Vse grozote potresa mnogo prekaša strahota, ki jo napravljajo vedno večji požar in nedostajanje pitne vode. Poročevalec „New York Herald“ Barret, katerega poročila so bila včeraj v ves svet brzojavljena, je med brzojavljenjem bil ubit. Poslopje brzojava se je podrla in poročevalca z nekaterimi pogumnimi uradniki zakopalo pod razvalinami.

Razvaline mesta San Franciska se raztegujejo sedaj na dve milj od obrežja in na širokost štirih milj. Pri porušenju cerkve sv. Ignacija je bilo v cerkvi ubitih 260 Poljakov. Francoski konzulat je popolnoma porušen. Kitajski del mesta je že popolnoma uničen. Na stotine Kitajcev je živih pokopanih. Tudi japonski del mesta leži v razvalinah. V azijskem delu mesta je bilo 60 tatov od vojakov ustreljenih. Vojaki so z bajoneti morali razganjati množico, ki je hotela ropati banke in hranilnice. Lopovi so udrl v prodajalne žganja in se za plen topli. Vojaki so postreljali mnogo teh roparjev.

Veter zanaša ogenj v predmestje „Zlata vrata“, kjer stoji v zelo velikem parku cela množina vil. Te so večinoma lesene in so jih prebivalci že zapustili. Žalostno zgodbo pripovedujejo o hotelu, kamor so prinesli težko ranjene. Menili so, da hotela ne bo dosegel ogenj, a varali so se. Do 50 zdravnikov je bilo zaposlenih pri več sto bolnikih, ko je prišlo naenkrat povelje, da je treba odnesti iz hotela vse ranjence, ker bo v desetih minutah v plamenu. Komaj je bilo izdano povelje, že je začela goreti streha. Vseh težko ranjenih ni bilo mogoče rešiti. Tako hitro se je razširil ogenj, da so morali tisti, ki so še mogli bežati, na več mestih preko plamena. Komaj deseti del ranjencev je otež. Prizor je bil strašen, ko so vpili v plamenu umirajoči ranjenci. Ogenj je pokončal tudi tisti oddelek mesta, kjer stoji umetniške zbirke kalifornijskih milijonarjev in njihove krasne vile. Zgorela so poslopja „kralja srebra“ in senatorjev Feira in Stanforda in istotako milijonarjev Crockerja in Hopkinsona. Tudi umetniški muzej v San Francisku je pokončan. Pogoreli so kalifornijski arhivi in slavna knjižnica, ki je imela v posesti tudi prvo izdajo Shakespearjevih del in več drugih sličnih znamenitosti. Dve milijonarki, sestre Oelrih in Vanderbilt, sta prišli ob svoja poslopja. Do zdaj je razrušenih 30.000 hiš. Ko se zmračí, beže meščanje na bližnje holme in tam prenočujejo. Mrtvašnice so tako polne, da so prosili ministra mornarice, naj bi ukazal zvoziti trupla na morje in jih potopiti. Voda je postala neuporabna. Poveljnik požarne brambe v San Francisku se je izrazil, da bo mesto v soboto en sam kup pepela. Plamen se širi kljub vsem naporom ljudi. En del mesta na jugu je še nepoškodovan in oblasti se trudijo na vso moč, da bi ga ohra-

nile. Zdi se pa, da je trud zaman. Policija sili vsakega, ki je zmožen le količkaj dela, da pomaga pri reševanju. Med ljudmi, ki nimajo strehe, so ljudje, ki so bili pred dvema dnevoma še milijonarji. Škodo cenijo na dve in pol milijarde kron.

Zavarovalna svota v San Francisku znaša 300 milijonov dolarjev, ki se razdeli na 108 zavarovalnih družb. Avstrijski „Feniks“ zgubi pol milijona.

Brzojavna zveza San Franciska s svetom zopet funkcionira. Dnevni dovoz vode v mesto je zopet deloma v redu. V nepoškodovanih delih mesta so urejene pekarije, da se more na dan speči 50.000 hlebov kruha.

Tudi mesto Oakland, ki leži nasproti San Francisku in ima 70.000 prebivalcev, sta potres in ogenj popolnoma uničila. Oakland še vedno gori. Nebo je ognjeno goreče. Po ulicah letajo otroci, ki kličejo po starših, iz razvalin prihaja ječanje ranjencev. Prizori so grozni. Uničeno je mesto San José, ki šteje 22.000 prebivalcev, v San Rosa je 10.000 prebivalcev brez doma. Mesti Monterey in Mareland sta razrušeni. V Santa Cruze je nad 2000 mrtvih. Tudi Napa Veley in vsa mesta v okolici zaliva San Francisko je potres znatno poškodoval.

Ljudstvo je splošno mirno, vendar so slučaji blaznosti zelo številni. Vojaško vodstvo pekarn in mlekarne deluje izvrstno, vendar so cene kruha silno poskočile. Hleb velja 5 K in ena žemlja 2 K. Maloštevni vlaki, ki vozijo potnike iz San Franciska, delajo to brezplačno. Danes ali jutri bodo poskusili odpreti prve trgovine. Železniška društva so sklenila, da so za nedoločen čas vse pošiljatve v San Francisko brezplačne. Cirkus Barnum in Barley je poslal po newjorskih cestah sto voz, ki so pobirali za San Francisko denar, živež in obleko.

V San Francisku se je oblastim posrečilo poškodovani vodovod spraviti v red in požar zadušiti. Milijonarji, katerim je razdejal palače in vile potres ali ogenj, so se izrazili, da so pripravljeni takoj zopet zidati vse na novo. Pomankanje vode se je s popravo vodovodnih cevi zmanjšalo. Hrana prihaja po vlakih.

Četa tatov je v San Francisku poizkušala najti 20 milijonov dolarjev, ki leže pod razvalinami izdelovalnice denarja in jih straži vojaštvo. Med vojaki in tatovi je prišlo do boja in izmed zadnjih je bilo 35 ustreljenih.

Dopisniki raznih pariških listov trdijo, da je položaj v San Francisku obupen. Lakota še ni odstranjena, ker še niso mogli dospeti tja vlaki z živlenskimi sredstvi. Vsi železniški tiri so na daljavo 50 km razdejani. Tudi kanali za odtekanje so poškodovani in odtekanje samo zadržano. Vsled tega se širi po več krajih silen smrad. Nevarnost za epidemijo je silno velika. Odsek za splošno varstvo je dal na razpolago vse svoje ladje ob morskem bregu.

Mnogo ljudij, ki so se upirali splošnim naredbam oblasti, so obesili. Med njimi je največ Japoncev. Neki tujec, ki ni razumel angleško, je bil od vojakov težko obstreljen.

Zadnja poročila.

San Francisco, 23. aprila. Ogenj je bil včeraj omejen na majhen prostor ob morju, pol milje daleč od postaje. Zapadni okraj City je varen, istotako postaja.

Zadnjo noč je peljal po obmorski železniški progi prvi vlak southerne pacifične železnice iz Los Angelesa in San Jose-ja v San Francisko. Vlaki vozijo zdaj razmeroma pravilno. Poškodovane proge popravljajo. Upajo, da se prične promet kmalu.

V ponedeljek opoldne je prišlo poročilo, da je ogenj v San Francisku popolnoma udušen. Mrtvih je in ranjenih 10.000.

Gospodarske stvari.

Črtice o govedarstvu.

(Piše Fr. Dular.)

V tisti deželi je blagostanje doma, v kateri napreduje živinoreja in v kateri cvete poljedelstvo.

(Dalje.)

S samo zeleno krmo se ne more govedo prav dobro porediti, a zraven tega trpi tako debeljenje precej dolgo. Izključno s senom in otavo morejo pitati samo tisti živinorejci, kateri imajo veliko dobrega in — čenega sena. Drugače bi bilo tako pitanje predrago, ker trpi predolgo časa. Za debeljenje s samim senom potrebuje velik vol vsak dan 20 do 30 kilogramov sena, a vseeno trpi pitanje 5 do 6 mesecev. Če pa pridaste senu (rezanici) nekoliko otrobov ali zdrobljenega žita, če rezanico parite itd., potlej potrosite manj sena in pospešite s tem kaj znatno debeljenje. Sploh

pa je treba kmetu natanko računati, kateri način pitanja je bolj po ceni, tistega naj se poprime.

Pitanje s senom in žitom (sevéda zdrobljenim ali zmletim) napravljajo najboljše, najokusnejše in najslastnejše meso, zraven tega pa se živina na ta način tudi hitro poredi. Vendar se morate vprašati, če ni žito za debeljenje predrago, če ni morda bolj gospodarstveno, da žito na trg postavite. Da boste vedeli o tem računati, moram vam povedati, da napravi 100 kilogramov žita okoli 15 do 16 kilogramov mesa in maščobe skupaj. Zdaj pa računajte!

Tudi s senom, otavo, deteljo, korenstvom in z otrobi morete goveda dobro spitati, a vendar je to mnogo bolj po ceni, kakor debeljenje z žitom. Kdor ima v bližini pivovarno ter dobi po ceni sladne kali in pivne drože, tisti more pitati svoja goveda uspešno z imenovanimi pivovarskimi ostanki in s senom. Tudi nekatere vrste oljnatih tropin, ki primeroma niso predrage, so zraven sena vrlo dobra krma za pitanje goveje živine.

Pitancem pokladajte krmo večkrat, toda v malih delih (porcijah). Nahrinite jih vsak dan trikrat, ali celo štirikrat. Močno krivo postopa oni, kateri jim hkratu navali mnogo v jasli in potem ga ni celih 12 do 15 ur blizu; tak kmet naj si kar sam sebi pripiše, če mu živina zbolí. Pitalni živini pokladajte dan za dnevom o natančno določenem času, tudi za deset minut nikarte zamuditi tega določenega časa. Dobro si zapomnite, da pripomore točnost v krmljenju prav mnogo k hitremu pitanju, nered pa zavleče debeljenje ter utegne napraviti celo bolezní. Za pitanje namenjene živine ne smete vprezati, ne molsti, ker nihče ne more dvema gospodarjema dobro služiti. Ako začno pitalna goveda, dasi tudi so zdrava na videz, bolj slabo žreti, tedaj jim odtegnite za eden ali dva dni nekoliko klaje, in jim dajte nekoliko živinske soli; sploh pa jim morate dati večkrat po nekoliko soli, da lažje prebavljajo. Hlev za pitance mora biti čist, temen, zračen, ali vendar primerno gorek; prevelika vročina, kakor prehud mraz zavirata pitanje, ali povzročujeta celo bolezní. Za čisto nasteljo in za snaženje kože se morate po mogočnosti brigati. Jasli morate vsak dan osnažiti; osobito je to takrat še bolj potrebno, če pokladate kuhano, odnosno poparjeno pičo. Ako se ne ozirate na snažnost jasli, pokvari in skisa se v njih preostala klaja; izkušnje pa nas uče, da povzročuje tako pokvarjeno krmivo bolehavosti, da celo bolezní v prebavilih. No, če je pa živina bolehná, tedaj ne more napredovati, ne more se debeliti in ves trud in vse krmljenje je za dalje časa zastoj. Torej pozor, kmetovalci!

(Dalje sledi.)

Razne stvari.

Zverinski sin. V ogrski občini Kolosnoma se je dogodil sledeči slučaj. 80-letna vdova Anka Demeter je prišla v rabsko bolnišnico, kjer so jo nekaj tednov ležili in vzdrževali. Kar pride k njej sin Ignac in jo vzame s seboj na dom, ker je izjavil, da ne more plačati zanj mesečnih 50 kron. Doma je svojo mater zaprl v hlev. Pozneje je v hlevu izkopal jamo in vanjo zazidal mater. Hranil jo je skozi malo odprtino s kruhom in vodo. Orožniki so to izvedeli po brezimnem pismu. Komisija se je podala na lice mesta in pustila ženo izkupati. Na telesu je imela dvajset ran, ki jih ji je prizadel zverinski sin z vilami. Mati je umrla, sina so pa zaprli.

Slovenci, spominjajte se Velikovške šole!

Vabilo.

Hranilnica in posojilnica v Velikovu, registrovana zadruga z neomejeno zavezo, bo imela svoj

letni občni zbor

v sredo, dne 2. maja 1906, ob 12. uri opoldne v „Narodnem domu“ v Velikovu, s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo o delovanju hranilnice in posojilnice za l. 1905. in odobrenje letnega računa.
2. Razdelitev letnega čistega dobička.
3. Volitev odbora in računskih pregledovalcev.
4. Slučajnosti.

K obilni udeležbi se vabijo vsi zadrugniki.

Načelstvo.

NB. Ako ob določeni uri ne bode zastopano zadostno število zadrugnikov, se vrši sklepanje uro pozneje, brez ozira na udeležbo.

Kupujte národní kolek!

Vabilo.

Hranilnica in posojilnica v Hodišah, registrovana zadruga z neomejeno zavezo, bo imela svoj

letni občni zbor

dne 29. aprila 1906, ob 3. uri popoldne, v uradni sobi pri Kramarju v Hodišah s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo o delovanju hranilnice in posojilnice za leto 1905 in odobrenje letnega računa.
2. Sklep o čistem dobičku.
3. Volitev odbora.
4. Razni nasveti.

K obilni udeležbi vabi vse zadružnike
načelstvo.

Vabilo.

Hranilnica in posojilnica v Galiciji, registrovana zadruga z neomejeno zavezo, bo imela svoj

letni občni zbor

dne 29. aprila 1906, ob 3. uri popoldne, v uradni sobi s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo o delovanju hranilnice in posojilnice in odobrenje računa za leto 1905.
2. Volitev odbora in računskih pregledovalcev.
3. Slučajnosti.

K obilni udeležbi se vabijo vsi zadružniki.
Načelstvo.

NB. Ako ob določeni uri ne bode zastopano postavno število zadružnikov, se vrši sklepanje pol ure pozneje, ne da bi se oziralo na udeležbo.

Vabilo.

Hranilnica in posojilnica v Črni, registrovana zadruga z neomejeno zavezo, bo imela svoj

letni občni zbor

v nedeljo dne 29. aprila 1906 s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo o delovanju hranilnice in posojilnice za leto 1905 in odobrenje letnega računa.
2. Razdelitev letnega čistega dobička.
3. Volitev odbora in računskih pregledovalcev.
4. Slučajnosti.

K obilni udeležbi se vabijo vsi zadružniki.
Načelstvo.

NB. Ako ob določeni uri ne bode zastopano po § 35 zadružnih pravil zadostno število zadružnikov, se vrši sklepanje pol ure pozneje, brez ozira na udeležbo.

Vabilo.

Hranilnica in posojilnica v Spodnjem Dravogradu ima svoj

letni občni zbor

v četrtek dne 3. maja t. l. Zborovanje se začne ob 1. uri popoldne, in se vrši v „Narodnem domu“ v Dravogradu po sledečem sporedu:

1. Poročilo o društvenem delovanju.
2. Odobrenje letnega računa.
3. Razdelitev čistega dobička.
4. Volitev načelstva in računskih pregledovalcev.
5. Slučajnosti.

Ako se ob 1. uri ne zbere za veljavno sklepanje zahtevano število udov, se vrši zbor pol ure pozneje, brez ozira na zastopane deleže.

Načelstvo.

Svoji k svojim!

Tvornica slamnikov

M. Cerar v Domžalah na Kranjskem

se pripoča gospodom trgovcem in slavnemu občinstvu v obilo naročenje vsakovrstnih slamnikov. Cene nizke, postrežba točna.

Ravnokar je izšla nova izdaja:

Kristusovo življenje in smrt

v premišljevanjih in molitvah.

Poleg Gašparja Erharda za Slovence priredil

† Štefan Kociančič

profesor bogoslovja v Gorici.

Druga izdaja.

Izdala in založila Družba sv. Mohorja v Celovcu.

Cena: Dva dela, mehko vezana za ude K 5:40, za neude in po knjigarnah K 8.— po pošti 1 K več.

” ” ” trdo vezana z usnjatim hrbtom za ude K 7:80, za neude in po knjigarnah K 10:40, po pošti 1 K več.

Kopališče in vodno zdravilišče v Kamniku na Kranjskem.

Postaja c. kr. državne železnice. Popolno zdravljenje z vodo (sistem Priessnitz, Winternitz in Kneipp), ogljenokisle in električne kopeli, zdravljenje s suhim, vročim zrakom, masaža in zdravstvena telovadba. Uporaba elektrike. — Načrti zastoj. — Sezija od 15. maja do septembra.

Zdravniški vodja: Dr. Rudolf Wackenreiter.

Tiskarna družbe sv. Mohorja

se vljudno priporoča za natiskovanje vizitnic, pismenih zavitev itd. po najnižjih cenah.

Absolutno zajamčeno pristno mašno vino

priporočač je ljubljanski knezoškofjski ordinarijat veleč. duhovščini za nakup pri kmetijskem društvu (zadrugi) v Vipavi zato, ker je pod strogim nadzorstvom župnika-dekana v Vipavi. — Razpošilja se od 56 litrov naprej fino staro in novo namizno vino po 40 do 50 kron za 100 litrov loko kolodvor Postojna. — Vino je jako milega okusa, ker je napravljeno po novem francoskem načinu. — Večje množine se zaračunajo nekoliko ceneje. — V zalogi so tudi finejša sortirana vina, pinela po 50 K, stari beli burgundec po 60 K ter stara buteljska vina.

Proda se takoj Rusova kajža v Hrenovčah,

župnija Šmarjeta pri Velikovcu. Posetje ima 12 birnjev, dva oralna sladkega travnika, 1 oral lesa. Kajža, l. 1897. na novo zidana, ima 3 sobe, kuhinjo in klet, hlev obokan za 5 goved prostora. Več pove lastnik Matija Hrasnik, p. d. Rus v Hrenovčah, pošta Gornje Trušnje.

P. n. odjemalcem!

Podpisani društvi javljate, da g. Franc Ogrizek, iz Spodnje Šiške, hiš. št. 125, bivši zastopnik podpisanih društev, ni več njihov zastopnik (agent).

Vinarsko in sadjarsko društvo za Brda

Goriško vinarsko društvo

(oba društva s sedežem v Gorici).

Svoji k svojim!

Opozarjamo vsakega varčnega rodoljuba na edino hrvatsko zavarovalno zadrugo

„CROATIA“

pod pokroviteljstvom kralj. glavnega mesta ZAGREBA.

Ista zavaruje na Štajarskem, Kranjskem in Koroškem vse premičnine, živino in pridelke proti ognju po najnižjih cenah.

Vsa pojasnila daje:

glavni zastop „CROATIE“ v Celovcu

Valentin Jug, benediktinski trg št. 4.

Zastopniki se iščejo po vseh večjih krajih Koroške.

Zakonito zavarovano.

Vsako ponarejanje in ponatiskovanje kaznivo.

Edino pravi je

Thierryjev balsam

le z zeleno znamko z nuno.

Starosloven neprekosljivo zoper motenje prebavljanja, krče v želodcu, koliko, prehlajenje (katar), prsne bolezni, influenco itd. itd.

Cena: 12 malih ali 6 dvojnatihih steklenic ali 1 velika posebna steklenica s patent. zamaškom K 5.— franko.

Thierryjevo centifolijsko mazilo splošno znano kot „non plus ultra“

za vse se tako zastarele rane, vnetja, poškodbe, ture in uljasa vseh vrst. — Cena: 2 lončka K 3:60 franko razpošilja le proti predplači ali povzetju

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Knjižico s tisoči zahvalnih pism zastoj in franko.

Dobiva se skoro v vseh lekarnah in medicinskih drogerijah.

Tri goldinarje

stane poštni zabojček 5 kil (okrog 50 do 60 komadov) lepo sortiranega toaletnega mila, vijolice, vrtnice, heliotrop, mošus, šmarnice, breskvini cvet, itd.

Razpošilja po povzetju

„podjetje Manhattan“,

Budapešta, VII., ulica Bezerédy 3.

Gostilna z majhnim posestvom

se da v najem v obljudeni vasi v Zilski dolini, ali pa se tudi proda. Več pove M. Waldhauser, Bozen, Tirolsko.

Zdravje je največje bogastvo! — Zdravje je največje bogastvo!

Kapljice sv. Marka.

Te glasovite in nedosegljive kapljice sv. Marka se uporabljajo za zunanjo in notranjo uporabo. Osebito odstranjujejo trganje in koljenje po kosteh, nogah in rokah, ter izlecijo vsak glavobol. One delujejo nedosegljivo in spasonosno pri boleznih na želodcu, ublažujejo katar, urejujejo izmečke, odpravijo naduho, bolečine in krče, pospešujejo in zboljšujejo prebavo, čistijo kri

n čreva. Preženejo velike in male gliste, ter vse bolezni izvirajoče od glist. Delujejo izborni proti hripavosti in prehlajenju. Lečijo vse bolezni na jetrih in slezih ter koliko in ščipanje v želodcu. Odpravijo vsako mrzlico in vse bolezni izvirajoče od mrzlice. Te kapljice so najboljša sredstvo proti boleznim na maternici in madroni, radi tega ne bi smele manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši.

Dobivajo se samo: Mestna lekarna, Zagreb. — Radi tega naj se naroča naravnost pod naslovom: „Mestna lekarna, Zagreb, Markov trg št. 6, poleg cerkve sv. Marka.“

Denar se pošilja naprej ali povzame. Manj kakor 12 steklenic se ne pošilja. — Cena je naslednja in sicer franko postavljeno na vsako pošto:

1 ducat (12 steklenic) 4 K, 2 ducata (24 steklenic) 8 K, 3 ducate (36 steklenic) 11 K, 4 ducate (48 steklenic) 14:60 K, 5 ducatov (60 steklenic) 17 K.

Na razpolago imam na tisoče priznanih pism, katerih mi ni mogoče radi pomanjkanja prostora navesti. Zato navajam samo imena nekaterih gospodov, ki so uporabljali „kapljice sv. Marka“ z najboljšim uspehom, ter popolnoma ozdravili: Ivan Baretič, učitelj; Stjepan Barič, župnik; Ilija Mamić, opankar; Janko Kišulj, kr. nadlogar; Stjepan Seljanić, seljak; Sofija Vukelić, šivilja itd. itd.

Mestna lekarna, Zagreb, Markov trg št. 6, poleg cerkve sv. Marka.

Ustanovljena l. 1360.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Akcijski kapital K 2.000.000.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pism, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, noveev in deviz.

Prodaja srečk proti mesečnim odplačilom.

Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

Kolodvorska cesta št. 27.

Zamenjava in eskomptuje

izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predajme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavčije.

Eskompt in inkaso menic. — Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. — Podružnica v Spiljetu.

Denarne vloge sprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vloženi denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga.

Promet s čeki in nakaznicami.